

Rundbrev

NR. 2, 2015

INTERVJU
MED MALIN
HARTELIUS
SID 5-6

Svenska kyrkan
ZÜRICH-BASEL

Är du vår nya mediasäljare?

Vi söker dig som:

- Har tidigare erfarenhet av försäljning över telefon och som älskar att göra affärer.
- Du har en stark entreprenörsanda, affärssinne och förmågan att hitta nya prospekts.
- Du har en vinnarskalle samtidigt som du är ödmjuk och prestigelös och gärna jobbar hårt och delar med dig av dina idéer – samarbete är en förutsättning för att lyckas hos oss.
- Du är strukturerad, målinriktad, kreativ och självgående.
- Du är stresstålig och har en positiv energi.
- Du talar flytande engelska och har antingen svenska eller danska som modersmål. Pratar du även tyska är detta ett stort plus!

Vi erbjuder:

- Ett varierande jobb – du är säljare och publicist samtidigt. Varje år säljer du på flera tidningsprojekt där du ansvarar för egen budget.
- Ett motiverat team med lång erfarenhet – vi hjälper dig att lyckas i rollen som mediasäljare. Vi motiverar varandra till högre salsiffror och vi ser till att alla jobbar mot samma mål, och vi har roligt under tiden!
- Möjligheten att påverka din egen lön – du har en fast grundlön och ett provisionssystem utan tak.
- Utveckling och karriär – möjligheterna att utvecklas på NextMedia är stora och det är bara du som sätter ribban för hur långt du vill nå.

NextMedia är ett specialtidningsförlag. Vi producerar externa kund- och specialtidningar som sker på uppdrag av myndigheter, organisationer och företag och vi har funnits i över 10 år.

Vi har under senare år även specialiserat oss på karriärtidningar som når målgruppen direkt via både tryckt media och webbtidningar. Våra karriärtidningar riktar sig mot: sjuksköterskor, läkare, civilingenjörer, it-specialister & civilekonomer.

Kontakta oss om du vill veta mer om tjänsten!

 nextmedia

Email: info@nextmedia.se | Phone: +41 (0)41-726 90 50 | Alpenstrasse 12, 6300 Zug

VÅR FÖRSAMLING

Kyrkan är en träffpunkt för svenskar som bor i Schweiz, är på besök eller planerar att bosätta sig här. Det centrala för oss är att fira regelbundna gudstjänster och finnas till för att dela såväl svårigheter som glädjeämnen. Vi erbjuder dop, konfirmation, kyrklig välsignelse för brudpar och hjälper till med begravningsgudstjänster. Vi organiserar ett brett utbud av aktiviteter för barn, ungdomar och vuxna i alla åldrar. Vår breda verksamhet bidrar till att upprätthålla det svenska språket, kyrkliga- och sociala traditioner.

I vår utlandskyrka är det endast präst- och diakonal assistentlön som betalas från Sverige. Vi är beroende av frivilliga bidrag för att täcka in alla andra kostnader såsom hyra för församlingshem och kyrkor, lön för ekonomiassistent och volontär, städning, kopiatorer, datorer, Rundbrevet med mera.

GEOGRAFI

Församlingen omfattar kantonerna Zürich, Basel Stadt, Basel Land, Aargau, Luzern, Schwyz, Nidwalden, Obwalden, Uri, Zug, St. Gallen, Thurgau, Appenzell Innerrhoden, Appenzell Ausserrhoden, Glarus, Schaffhausen, Graubünden och Tessin samt Furstendömet Liechtenstein och närliggande områden i Frankrike, Italien, Tyskland och Österrike.

DITT FÖRSAMLINGSBIDRAG BEHÖVS

Vår verksamhet växer glädjande nog med fler barngrupper, mötestillfällen och andra aktiviteter. Men detta kostar också, och under det senaste året har intäkterna halkat efter. Läs det bifogade brevet och se över dina möjligheter att bidra och ge ditt församlingsbidrag.

Tack för att Du vill stödja Svenska kyrkan i Zürich-Basel.

Innehåll

Magnus har ordet.....	4
Intervju med Malin Hartelius...5-6	
Inspirationshelg med Harry Månsus i Bibelheim	7
Nya medarbetare.....	8
Förtroendevald.....	9
Bli konfirmandledare	9
Vad händer i höst?	11
Kalendarium	12-13
Ny svensk internationell arvslag...14	
Reformationen förändrade människosyn och Gudsbild....15-17	
SKUT:s nya värdegrund	17
Från min alptopp.....18-20	
Utlandssvensk?	21
Familjenytt	22
Tack till.....	23

Vi tackar för stöd och gåvor!

Expedition Svenska kyrkan Zürich-Basel
Expedition och församlingshem
Schwedische Kirche
Kurvenstrasse 1, 8006 Zürich
Telefon: +41 (0)44 362 15 80
Fax: +41 (0)44 361 35 46
zurich@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/zürich

Våra telefontider:

Måndag: 8.30-10.00, 14.00-15.30
Tisdag: 8.30-10.00
Torsdag: 14.00-15.30
Fredag: 8.30-10.00
Besökstid: Enligt överenskommelse

Kyrkoherde

Magnus Nordström
magnus.nordstrom@svenskakyrkan.se
Mobil: +41 (0)79 416 77 32

Diakon

Siv Rang Pettersson
siv.rang@svenskakyrkan.se
Mobil: +41 (0)79 304 14 38

Administration/ekonomi

Cecilia Nilsson
cecilia.x.nilsson@svenskakyrkan.se
Telefon: +41 (0)44 362 15 80

Volontär

Agnes Detert
volontarzurich@hotmail.com
Mobil: +41 (0)79 937 34 13

Församlingshemmet i Basel

Zinzendorfhaus, Leimenstrasse 10

För stöd och gåvor.

Postcheckkonto: 80-2508-4
Schwedische Kirche, 8000 Zürich
IBAN CH 12 0900 0000 8000 2508 4
BIC POFICHBEXXX
Skriv tydligt avsändare!

MAGNUS HAR ORDET

Det är så härligt att gå upp morgonen och möta en ny spännande dag. I fjärran ser jag soldiset över trädtopparna som klättrar på bergen runt Zürichsjön. En helt vanlig morgon med alla rutiner och bestyr bjuder på så många små underverk. En het kopp kaffe i köket med bröd, ost och müsli. Myller av ljud ute på gatan som berättar att många människor håller på att sköta stadens uppgifter som gör att allt fungerar runt omkring oss. På radion hör jag visserligen om orättvisor, brister och övergrepp. Samtidigt som det känns jobbigt att sådant händer än idag så känner jag mig tacksam över allt det goda som fortsätter att möta mig under dagen. Det är inte klokt hur bra många av oss har det. Vilka möjligheter har vi då att påverka de stora problemen?

Ibland känns det verkligen som att vi inte kan göra så mycket och att vi är ganska maktlösa inför komplexa strukturer. Ibland känns det som att vi lyckas avskärma oss från problemen någonstans långt där borta men ibland berörs vi illa. Titt som tätt när rubrikerna i TV och tidningar är riktigt närgångna öppnar folk sina plånböcker för att ge ett bidrag till vanliga människors vardag i skuggan av en jordbävning eller liknande. Det är hoppgivande hur mycket som kan åstadkommas när vi blir berörda på djupet. I början på Jan Guillous bokserie om 1900-talet säger rektorn på universitet i Dresden till de nybakade ingenjörerna att nu är människan så upplyst och kunnig att

inga konflikter under 1900-talet kommer att lösas med våld utan med teknik och förnuft. Han hade tyvärr fel och om nu de yttre omständigheterna var lovliga så fanns problemet någonstans i människan. Problemen är stora och det är både strukturer och inre mänsklig egoism och själviskhet som vi måste hantera. Vi måste låta teknisk och existentiell utveckling interagera. Finns det möjlighet att i din och min helt vanliga vardag hitta pusselbitar och lösningar som kan bidra till att förändra strukturer och orättvisor i större skala. Kan vi bidra? Vill vi bidra? Om vi återgår till morgonkaffet på balkongen och den nya dagens möjligheter så tror jag att det är viktigt att vi med nyfikna sinnen möter den nya dagen och vågar se utmaningar och lösningar. Ett sätt är att be. En typisk prästklyscha tänker någon. Sitta still med morgonjuicen och morgonnyheterna på bordet och knäppa händerna. Ska Gud fixa och vi sitta med knäppta händer? Vill Gud fixa? Att be handlar inte om att kapitulera inför det svåra. Bön innebär tvärtom om att inför Gud, som ser och förstår, uttrycka att jag är med, jag känner tänker och bryr mig. Att be är att uttrycka tacksamhet och nöd. Att be är att formulera sig. Att be är att engagera sig. Bönen kan ge drivkraft till att själv bli en del av bönesvaret. Bönen kan göra att jag blir del av ett större skeende. Som kyrka har vi del i försoningens och barmhärtighetens historia. Kyrkan har som uppgift att tala om framtiden med dagsaktuell skärpa djupt rotad i traditionen.

Magnus Nordström, kyrkoherde

Kompletterande Svenskundervisning Svenska Skolföreningen i Basel

„Det är kul.“ „Jag lär mig nya och spännande saker.“

„Vi lär oss mycket och har kul“.

Citat av intervjuer med skolbarnen i Basel/Bottmingen.

Läs mer: www.svenskaskolanbasel.ch

SVENSKA SKOLFÖRENINGEN
Zürich - Aargau - Schwyz - Zug - Schaffhausen

KOMPLETTERANDE SVENSKA

Modersmålsundervisning är av stor vikt för barns personliga och kulturella identitet samt deras intellektuella och emotionella utveckling.

www.svenskaskolforeningen.ch

”GUD ÄR ALLTID NÄRA – DET ÄR VI SOM GÅR VÅRA EGNA VÄGAR”

Malin Hartelius är småländskan som stått på många av Europas största operascener – direkt efter studenten kom hon in på Wiens musikkonservatorium. Resan från Tingsryd till operascenen kan tyckas lång. Men för Malin Hartelius finns inga tillfälligheter. Hon känner ständigt Guds närvaro i allt hon gör. De senaste två åren har hon tvingats söka nya vägar och hennes Gudstro har fördjupats.

Malin Hartelius beskrivs som en av vår tids största Mozartsopraner, men själv vill hon inte läggas in i något fack. Som frilansare är hon mån om att bredda sin repertoar och kort efter att vi träffas ska hon uppträda i Stabat Mater av Boccherini i italienska Lucca. Någon lång semester har hon sällan. Det gäller att vila ut de dagar då hon inte repeterar.

- Det är en tränings sak att sova ut med gott samvete. Det finns alltid en deadline som hänger över mig. Med tiden har jag lärt mig att koppla av, men ibland är det svårt.

Hur kommer det sig att en flicka från Tingsryd börjar intressera sig för opera? Allt började i tonåren, Malin sjöng i dansband och hade spelningar på helgerna. På måndagarna var hon trött och rösten sliten, så föräldrarna tyckte att hon skulle ta sånglektioner. I grannbyn Ingelstad fanns en operaskola som leddes av Sylvia Mang-Borenberg, som kom till Sverige efter andra världskriget efter att ha studerat sång och piano i Wien.

- Utan henne hade jag inte varit där jag är idag. Jag tyckte om att spela teater och i kombination med klassisk musik blev det opera. Sylvia upptäckte att jag hade en begåvning och engagerade mig i operetter, så jag hade scenvana när jag kom till Wien.

Malin Hartelius i Rinaldo

När hon kom in på Musikkonservatoriet i Wien följde några splittrade år men som hon beskriver det har Guds hand alltid vakat över henne.

- Jag var så naiv och orädd när jag kom dit. Gud är alltid lika nära, det är ju vi som går våra egna vägar.

Under långa perioder har applåderna i slutet av föreställningarna varit mycket viktiga för Malin, men nu är det annorlunda.

- Det har varit ett tema de senaste åren i min relation till Gud. Jag vill att kärleken och gemenskapen till honom ska stå i centrum. Uppmärksamheten i mitt yrke kan bli som en drog, man behöver den mer och mer. Guds uppmärksamhet är inte beroende av mina prestationer. Det är fantastiskt att uppleva friden i att vara buren, även när det är svårt.

Hon fick fast anställning på Zürichs operahus år

1992 och stannade där tills Alexander Pereira slutade som chef år 2012. När barnen var små och hon som ensamstående mamma hade varit vaken tio gånger natten före ett framträdande var svåra. Det hände att hon satt i sminkstolen och somnade, men när hon gick ut på scen kunde hon känna full närvaro och en form av Guds stöd.

Tron har funnits med Malin sedan barnsben och aftonbön har hon bett så länge hon kan minnas. Malin beskriver hur bön kan vara allt möjligt.

- Det handlar om att öppna en kanal, att Gud får tillträde till allt vad jag gör – då tillkommer en osynlig dimension. Det finns något i oss som bara kan fyllas av Gud. Ger man honom fullt tillträde till denna plats blir vi kompletta.

- Jesus har dött för oss på korset. Han har burit våra

MALIN HARTELIUS

Född: 1 september år 1966 i Malmö. Uppvuxen i Tingsryd

Familj: Frånskild. Barnen Hanna född år 1993 och Simon år 1996

Bor: I Zürich och i Wien

Utbildning: Studier i opera, sång och oratorier vid Wiens Musikkonservatorium

Karriär: Internationellt genombrott år 1990 med Blonde i Mozarts Enleveringen ur Serajen. Anställd vid Wiener Staatsoper och operan i Zürich till 2012. Frilansare och uppträder på Göteborgsoperan i början på år 2016.

Relation till Sverige: Drömmer om ett eget hus där

Aktuella framträdanden: www.malinhartelius.com

sjukdomar, allting. Tro är läkande och bibeln kan fungera som medicin. Jag läser den på morgonen, middagen och kvällen tills jag blir frisk eller hittar en lösning. Det är en otrolig kraft i det.

Ibland ber hon och får ingivelser om vad hon ska läsa. Ibland använder hon läsplaner eller bibelappar. Det som ger henne mest är att läsa längre passager över längre tid och meditera över det.
- Jag tror att det är viktigt att läsa Guds ord i sitt sammanhang. Det står så mycket mellan raderna, som får liv när man ber den Helige Anden att tolka och leda.

Frälsningsupplevelsen kom när hon som nygift bad ensam i sovrummet i Zürich. Jesus uppenbarade sig för henne och sa att "att om du vill följa mig så måste du bestämma dig för mig". Hon är döpt två gånger, en gång som vuxen. Svenska kyrkan hade gudstjänster för oregelbundet, genom en kollega kom hon i kontakt med en internationell baptistförsamling och sedan gick hon med i pingstförsamlingen.

- Det var precis så som bibeln beskriver den andliga pånyttfödelsen. Sedan dess har mitt liv inte varit detsamma. Det handlar om att ta ett aktivt beslut och säga "Herre här är jag, jag ger dig mitt liv". Jesus är en gentleman – han kommer endast på personlig inbjudan.

De senaste åren, sedan anställningen på operan upphört, har inte varit lätta. Båda barnen är klara med gymnasiet och har flyttat hemifrån. Hon känner hur hon börjar bli äldre, att kroppen och rösten förändras. Efter att ha stått på sneda scener i högklackat i många år har ryggen börjat säga ifrån. Hon har också tampats med en existentiell oro. Mitt i detta beskriver hon det som en ny gudstro uppstått.

- Mycket handlar om att ha förtroende i nuet, att lita på att uppdragen kommer och pensionspengarna tryggas. Jag överlåter mitt liv till Gud dag för dag. Allt måste inte vara perfekt. Mina böner måste inte bli uppfyllda meddetsamma. Jag vet att Gud har en plan. Jag väntar på honom.

Idag kan hon vara tacksam för det svåra som hon upplevt, för att det bidragit till att hon står där hon står idag. I samma veva som svårigheterna började läste hon Jobs bok – historien om hur satan prövade Job och utmanade Gud. Malin är övertygad om att Gud aldrig prövar oss över vår förmåga.

- Jag har kommit en bra bit på vägen och känner att Gud visste vad han gjorde när han lät mig gå igenom de här prövningarna.

Hade det hänt tidigare i min kristna utveckling, hade jag nog inte klarat det.

Gudsrelationen beskriver hon som ett förbund som håller vad som än händer.

- Jag är kanske rädd och orolig för min framtid, men samtidigt inte, för jag vet att Gud finns där. Jag har kommit till en punkt där jag inte måste förstå allt. Jag har en tillit som ger enorm kraft och frid.

Kan du i tron hitta svar på frågor som till exempel varför människor svälter?

- Många människor svälter och är fattiga på grund av korruption.

Mänskor i ansvarspositioner, men även vi kan ändra på det. Gud har gett oss ansvar över jorden, men vad gör vi med det ansvaret? Han har inrättat allt på ett visst sätt, där var och en har en uppgift.

Tror du att det finns ondska?

- Absolut. Jag tror att vi kristna måste bli medvetna om att vi kan göra skillnad. I det ögonblick vi ber i Jesu namn har vi tagit makten ifrån den onde i den andliga världen. Sedan kan det manifesteras i vår synliga värld.

Hon liknar tron vid ett vapen, som vi kan välja att använda.

- Egentligen är det enkelt, man måste bara öva sig i att använda det. Gud behöver vår aktivitet och där tror jag att vi kristna kan göra mycket mer.

- Ibland gör vi Gud mindre än vad han är för att vi ska kunna förstå honom. Vi förpackar honom i ett lätthanterligt format, men då går

vi miste om vilka obegränsade möjligheter vi har i våra händer, genom den seger som Jesus vann på korset. Gåvan är i första hand frälsningen, som vi får ta emot om vi vill. Jesus besegrade dödens makt och därmed ondskan. Den heliga anden är överallt – det är motorn – energin, kraften, kunskapen och ingivelsen.

Är du ute ur svårigheterna nu?

- Ja mer eller mindre. Jag har upplevt så mycket med Gud, så många ingripanden och under. När motsatsen inträffar och han inte ingriper då ställs tron på prov, men då finns det en anledning till det. Gud har sin tidsplan och vill vårt bästa. En rådiamant är inte speciellt vacker, utan måste genomgå en massa processer för att bli en glänsande ädelsten. Så tror jag att det är med oss också. Det är ofta förbundet med smärta, men vi måste gå igenom det för att kunna stå där – vackra som ädelstenar.

Malin Hartelius

INSPIRATIONSELG MED HARRY MÅNSUS I BIBELHEIM

I slutet av april samlades en nyfiken skara av män, kvinnor, konfirmander, präster och diakoner med olika erfarenheter och funderingar omkring, kyrka, tro och framtidshopp i den lilla byn Männedorf, som ligger med en underbar utsikt över Zürichsjön och bergen. En rofylld och perfekt plats för en inspirationshelg med våra inspiratörer Harry och Lea Månsus.

Harry Månsus, en svensk baptistpastor, teolog, författare, entreprenör och grundare till Brommadiologen, var inbjuden av församlingen Zürich-Basel att dela med sig av sina erfarenheter. Han berättade om sin uppväxt i ett bönehus i Österbotten och att han och hans hustru har tre hemländer: Finland, Schweiz och Sverige. Han talade och beskrev en dialog mellan kristendom och annan alternativ andlighet. En mötesplats mellan tolvstegsprogrammet (Minnesotamodellen), alternativa terapier och psykodynamisk självvård

Inspirationsmötets tema: Framtidshopp!

En fråga som kändes oerhört angelägen var om kyrkan har någon framtid? Speciellt med tanke på att kyrkan hela tiden tappar gudstjänstbesökare. Vad kan vi göra för att få folk att komma tillbaka till kyrkan och vara med i vår gemenskap?

En deltagare noterade problemet med privatisering av tron; att det blir så svårt. Vi har svårt att prata om vår trasighet. En tredje deltagare trodde att vi är för rädda att visa att vi misslyckats; vi behöver mer tillit till varandra.

Populära gudstjänster

Harry Månsus citerade ”20 minutes” och sa att schweizarna aldrig varit så gudlösa som nu. Speciellt den unga generationen. Sverige anses också som det mest sekulariserade landet i Europa. Han berättade att han möter många med en mycket negativ uppfattning om kyrkans framtid. Han har själv en annan erfarenhet med sinnesrogudstjänsterna där cirka 80 procent av de som kommer inte är aktiva i kyrkan. De som vill får gå fram och dela med sig om sitt liv och sina erfarenheter. Han tror på en kyrka där man får säga som det är, där vi får återerövra jorden tillsammans.

När vi kom till Bibelheim på lördagen var vädret klart och kyligt. På söndagen när vi avslutade vår intensiva och intressanta helg med en stämmingsfull gudstjänst, som våra kyrkoherdar Magnus Nordström och Lars Parkman, förrättade så fint, så gick flera av deltagarna fram och delade med sig av sina upplevelser. Då lyste solen in genom det stora fönstret i salen där vi var samlade och allt det vackra i skapelsen och i naturen blev så framträdande och hoppfullt.

Viktigt med nätverk

Harry menar att det inte startar med präster; det startar med lekmän som har kontakter. I en kyrka, stor eller liten, är det viktigt att ha ett bärarlag, att det behövs ett nätverksbyggande och att det är det som är svårt. Kyrkan är viktig men varför kan vi inte få prata tillsammans om våra erfarenheter? Tolvstegsrörelsen började i Küsnacht. Enligt Harry Månsus är det inte Gud som är problemet utan människorna och hur vi möts. Alla som betjänar skapelsens lagar, och som delar med sig av sina erfarenheter sätter skapelsen i rörelse, menar han.

Läsvärt

Harry Månsus har skrivit flera böcker, Shalom Jord!, Vägen hem, Den kosmiska katedralen och Livet har en framtid. Jag kan varmt rekommendera Harry Månsus självbiografi, ”Min Resa”, som jag precis läst, där han berättar om sin barndom och uppväxt i Finland. En intressant och personlig livsberättelse och samtidigt en bit svensk historia, som känns viktig.

Text: Anna Tengå

SIV RANG PETTERSSON VÅR NYA DIAKON

Diakonen Siv Rang Pettersson från Storstora utanför Uppsala har tillsammans med sin man Mats flyttat till Zürich, eftersom hon börjar sitt uppdrag som diakon och assistent i vår församling. Kvar hemma i Sverige blir de fyra vuxna barnen. Siv är ursprungligen från Vetlanda i Småland, men efter studierna blev hon kvar i Uppsalatrakten och hon har sedan diakonvigningen 1983 arbetat i tre olika församlingar i och i närheten av Uppsala.

Siv har arbetat länge i församling och trivs som diakon. När hon ska berätta om sitt arbete kommer en lång lista på olika sorters församlingsverksamhet. Hon tycker mycket om teater och drama och detta intresse och den utbildning hon har i drama har hela tiden funnits med i hennes arbete som en röd tråd. Hon har arbetat med julspel och påskvandringar och använt dramaturgin på många sätt i kommunikationen med yngre och äldre. Hon ser det som en tillgång att få arbeta med människor i olika åldrar och i skiftande livssituationer. Hon har också i sitt kyrkliga arbete lett pilgrimsvandringar, organiserat öppen verksamhet, midsommarfiranden och sommarcaféer. Sorgegrupper och nätverken kring kyrkans och kommunens krisberedskapsarbete har varit en självklar del

av Sivs verksamhet. Det har blivit många hembesök hos människor som behövt någon att samtala med eller som haft mer konkreta behov av hjälp och stöd. Fritid för Siv är att få vara med familjen och vännerna, gå i skogen, åka skidor på vintern och bada på sommaren, sy samt läsa böcker.

Text: Magnus Nordström

AGNES VÅR NYA VOLONTÄR

Mitt namn är Agnes Detert och jag ska jobba som volontär inom Svenska kyrkan i Zürich-Basel. Nu kanske ni undrar vad jag är för någon? Då ska jag berätta lite om mig själv.

Jag är 20 år gammal och studenten är ännu ganska färsk i minnet. Jag tog nämligen studenten i början av juni den här sommaren. Det känns underbart att äntligen ha fått gå ut skolan och få sprida ut sina vingar. Själva skoltiden är slut, men däremot inte lärotiden. Man kan alltid lära sig saker och ting och det gör man nog resten av livet.

Jag är redo för nya lärdomar, men jag var ännu inte redo för ett tungt program på något svenskt universitet, utan valde istället att ta ett år ledigt och bara få syssla med någonting annat än skola och plugg. Därför verkade det så intressant att få jobba som volontär inom Svenska kyrkan i Zürich-Basel, för jag har tidigare bott ett år i Schweiz. Jag var utbytesstudent och bodde i en liten mysig by strax utanför Basel. Efter att jag kom hem från Schweiz förra sommaren, så ville jag gärna en dag åka tillbaka till Schweiz, för jag trivdes så bra här och utbytesåret har gett mig så otroligt mycket. Det känns därför väldigt härligt att få kunna göra det nu.

Associationen till Svenska kyrkan är för mig väldigt positiv och har varit det ända sedan jag var en liten flicka. En stor del av min tidiga barndom tillbringades i Svenska Sjömanskyrkan i Hamburg, där min pappa Ernst-Arne Detert tjänstgjorde som kyrkoherde under en femårsperiod. Numera jobbar pappa

som kyrkoherde i Tynnereds församling i Göteborg.

Relationen med Gud är väldigt personlig från person till person, men är av lika stor betydelse för alla. För Gud finns alltid där i vardagen och i livets alla skeenden. Därför är det viktigt att kunna ta vara på denna värdefulla relation.

En sak som jag också kan nämna är att jag har en medfödd hörselnedsättning, så därför använder jag en hörapparat. Men detta har ingen större påverkan på min vardag, då jag hör normalt med min hörapparat. Jag har aldrig sett min hörselnedsättning som ett hinder, utan jag har kunnat lära mig massor om mig själv och om andra människor. Sammanfattningsvis har hjälpmedlet bidragit till att jag har kunnat växa som människa.

Jag hoppas på ett spännande år med nya givande erfarenheter, nya intressanta möten och inte minst nya lärdomar som kommer finnas kvar för resten av mitt liv.

Text: Agnes Detert

FÖRTROENDEVALD I FÖRSAMLINGEN ZÜRICH-BASEL

Jag har nu gått in som ordförande i kyrkorådet och det känns meningsfullt, men också lite svårt och obegripligt. Kyrkans liv är fullt av paradoxer. Ibland så enkelt och vardagligt och i nästa stund fyllt av gudomlighet. Alla dessa olika motsättningar som inte alltid är så lätta att ta till sig och förstå.

Jag har tidigare erfarenhet av att arbeta med människor i olika livssituationer. I mitt arbete på olika institutioner och med psykodynamiskt behandlingsarbete vet jag att det allra viktigaste för att etablera förtroende med en person är kvalitén på relationen, för då utvecklas vi som människor. Vi behöver bli anknutna och bekräftade i ett meningsfullt sammanhang. Vi vill alla bli sedda.

Kyrkan och församlingen är en utmärkt plats där vi kan lära känna varandra och knyta goda relationer. Vi behöver den gemenskap som vi kan få i kyrkan.

Att vara förtroendevald är att leva ett liv med församlingen. Jag har sedan jag kom till Schweiz och Zug varit med i kyrkan, men mitt deltagande har inte alltid varit så aktivt. Det finns fyra viktiga områden, gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Två av dessa behöver vi bli bättre på. De gäller främst gudstjänst och diakoni. Gudstjänsten är central och vi har alldeles för få besökare idag. Hur kan vi få fler att vilja komma till gudstjänsterna? Jag tänker att det måste vara bra om de anställda i kyrkan, alla förtroendevalda och de som deltar i de olika verksamheterna också deltar i gudstjänsterna, för att motivera andra.

När jag fick möjligheten att arbeta som församlingsassistent 2014 blev jag mer intresserad av kyrkolivet. Jag träffade många i församlingen och tyckte att gemenskapen skapade förutsättningar för goda samtal och ett rikt kyrkoliv. Ett bra sätt är att fika och ordna trevliga fester tillsammans för att stärka gemenskapen. Vi behöver samspel, samverkan och öppenhet för att kunna engagera oss. En del saker

behöver vi våga förändra, andra fortsätta med som tidigare. När det gäller diakoni har jag en personlig reflektion. För mig är diakoni ett svårt socialt arbete inom kyrkans ramar. Här i Schweiz är det inte alltid så lätt att nå alla dem som har det svårt i livet och ibland saknas förståelse för att behovet finns. Det finns en tendens att tona ner och vända blicken mot alla framgångsrika och välbeställda svenskar som vi vanligtvis möter i kyrkan. Vi måste i större utsträckning bli bättre på att stå på de svagas sida och solidariser oss med dem som befinner sig i en svår livssituation.

Att hamna i en livskris eller drabbas av att en anhörig går bort, genomgår vi alla någon gång. Vi får våra olika prövningar i livet och om vi kan klara av dem på ett konstruktivt sätt växer vi som människor och utvecklas.

Tveka inte att höra av er till kyrkan om ni får problem eller behöver någon att tala med.

Jag vill uppmuntra alla som har förslag, idéer och meningar om kyrkan och dess arbete att höra av sig till mig.

Väl mött i kyrkan!
Anna

BLI KONFIRMANDLEDARE

Efter min konfirmation sommaren 2014 fick jag reda på att det fanns möjlighet att vara konfirmandledare och följa med de nya konfirmanderna på deras resa. Nu i efterhand är jag väldigt glad att jag tog chansen att "konfirmera mig en andra gång". Bara att den andra gången var jag på den andra sidan vilket innebar att jag fick komma med idéer på program, förbereda, leda övningar, hålla i andakter och allmänt hjälpa till där det behövdes. Jag lärde mig otroligt mycket under året och fick möjlighet att fundera och samtala mer om livets viktiga frågor. I samtal med konfirmanderna, prästen, diakonen och volontären har jag utvecklats och börjat fundera i andra banor. Även när det gäller att förklara saker, leda övningar och få igång folks tankar om ett visst ämne har jag skaffat en massa erfarenheter. Jag rekommenderar alla som har konfirmerat sig att ta ett andra år att fundera, diskutera, mogna och utvecklas.

Text: Sophia Nordström Bild: Erik Sandin

Svenska kyrkan önskar välkommen till

Julbasar i Zürich

Lördag 21 november 2015, kl. 10.00 - 16.00

I Freie Evangelische Schule, Waldmannstrasse 9 (ovanför Bellevue utefter Rämistrasse)

Tombolans 1:a pris: en flygresa, servering av glögg, varmkorv och många andra svenska specialiteter!
Försäljning av julbelysning, presenter, almanackor, textilier, svenska produkter, hembakt, plockgodis mm.
Fiskdamm och pyssel för barnen och underhållning av **Nota Bene-kören som sjunger kl. 12.00 och 13.30**

Din hjälp behövs!

Vi söker dig som kan hjälpa till med något av följande:

- Förberedelser
- Smörgåstillverkning
- Bakverk till försäljning
- Transporter
- Nedpackning/Städning
- Försäljning

Du bestämmer själv när och hur mycket du vill hjälpa till.
Ingen kan göra allt – men tillsammans kan vi göra mycket.

Anmäl ditt intresse till Helen Marty-Wingård +41 (0)76 250 20 33
eller till expeditionen +41 (0)44 362 15 80, zurich@svenskakyrkan.se

Julkonsert

torsdagen den 10 december kl. 19.30

i Predigerkirche, Zürich

Nota Bene
der skandinavische Chor

Vi börjar sälja biljetter på
svenska kyrkans julbasar,
21 november 2015.

Biljetter säljs därefter via vår hemsida
www.nobe.ch

Biljettpris: CHF 25

Vad händer i höst?

SVENSKA FÖRSKOLEGRUPPER

Vi sjunger, läser och leker för att gemensamt upptäcka och utveckla våra färdigheter i det svenska språket!

Målgrupp: Barn från ca 2 år (utan föräldrar)

När: Varannan måndag 14 - 16.30 och varje tisdag 9 - 11.30

Var: Kurvenstrasse 1, 8006 Zürich

Kostnad: Varannan måndag CHF 50 / månad

Tisdagar CHF 100 / månad

Anmälan och genomförande: Ida Leveau

E-mail: ida_skarskog@hotmail.com

Telefon: 078 773 79 30

Övrigt: Vi följer kanton Zürichs skollov och helgdagar.

Begränsat antal deltagare.

Varmt välkomna!

SÅNGÖVNING TILL LUCIATÅGET I ST PETER KIRCHE

För de barn som vill vara med i luciatåget den 6 december övar vi och finslipar sångerna **lördagen den 21 november kl. 10.15 till ca. 11** på Svenska kyrkans julbasar. Texterna till sångerna och mer information om luciatåget kommer att finnas på www.nobe.ch och www.svenskakyrkan.se/zurich.

Om ni har frågor, får ni gärna höra av er till Katarina J. Holmström, katarina.jansson@gmail.com eller 076 43 77 463.

Det behövs ingen anmälan till övningen och övningen sker utan föräldrar.

Nota Bene -kören genom Kathja, Leo och Katarina

TISDAGS OCH TORSDAGSLUNCHER I SVENSKA KYRKAN

Det är något visst med att träffas över en bit mat.

Tisdagsluncherna i församlingshemmet i Zürich har varit en populär mötesplats för många genom åren. Vi äter svenskinspirerad mat och umgås. Vi sjunger ofta en gammal goding ur psalmboken innan vi äter och pratar.

Nu är det Basels tur. Under hösten har vi bokat in två Torsdagsluncher i församlingshemmet på Leimenstrasse 10 i Basel. Vi träffas för Lunch 12.30 den 24 september och den 10 december. Vi hoppas kunna erbjuda lite mat och gemenskap på svenska. Den som tänkt gå på barnsången 14.30 är mycket välkommen att komma tidigare och vara med och äta lunch. Pris 10 CHF för vuxna, barn gratis.

FAMILJELÖRDAG I SVENSKA KYRKAN I ZÜRICH

Börja helgen tillsammans med andra barnfamiljer i församlingshemmet i Zürich. På programmet står sång, lek, pyssel, dramatiseringar och berättelser. Vi kommer givetvis att fika och umgås. Eftersom hela familjen är välkommen så är tanken att det ska finnas något för alla och att det också ska finnas möjlighet till fri lek för de yngre och prat över en kopp kaffe för de äldre. Varje lördag har vi olika teman.

Tema FRED och VÄNSKAP

Lördag 24 oktober 9.30-12.00

Vänskap och fred är aktuellt för liten som stor och på FN dagen 24 oktober blir freden och vänskapen vårt tema som vi tar oss an med lekfullhet.

Vad betyder Svenska kyrkan för mig?

"Ibland kan jag instämma med Verner von Heidenstam när han skrev: Jag längtar marken, jag längtar stenarna där barn jag lekt. Svenska kyrkan är en del av marken, stenarna. Där känner jag mig hemma."

/Eva Riklin

"Jag bor i Schweiz på grund av att jag spelar innebandy i UHC Dietlikon. Svenska kyrkan har två olika betydelser för mig. Den ena är att kyrkan hjälper till att hålla en del svenska traditioner vid liv som man saknar när man flyttat utomlands. Ett exempel på det är julmarknaden som organiseras med svenska läckerheter varje år. Den andra punkten som Svenska kyrkan har hjälpt mig med är att jag har fått möjlighet att skriva mina tentor i deras lokaler med tentamensvakt."

/Petra Weiss

UPPTÄCKARGRUPP

Här är platsen för det goda samtalet. Här är dina frågor och tankar i centrum och vi försöker prata om det som gruppen vid bordet tycker är angeläget. Existentiella frågor, etiska problem, Bibel och bibelsyn, kyrkan och kyrkohistorien, aktuella frågor, andligt sökande, vi tar tag i det som är angeläget för gruppen. Vi hittar inte alltid svar, men vi söker efter dem tillsammans. Prästen Magnus leder gruppen och finns med som bollplank i samtalet.

Vi börjar torsdagen 10 september och träffas över en kopp kaffe/the mellan 9.00-10.30. Kan du inte då så välkommen nästa gång.

MINIORER OCH JUNIORER BLIR NU TVÅ GÅNGER I MÅNADEN.

Två onsdagar i månaden 15.00-17.00.

Gruppen för dig som är mellan 5 och 11 år.

På programmet står sång, lek, pyssel, dramatiseringar och berättelser. Blir vi få är vi alla tillsammans, blir vi fler delar vi upp oss i stora och små.

Kalender

GUDSTJÄNSTER

ZÜRICH

Gudstjänsterna firas i Martin Luther Kirche, Beckenhofstrasse 40, om inget annat anges.

Söndag 6 september

16.00 Gudstjänst med stora och små. Den svenska kören Nota Bene sjunger och konfirmanderna hälsas välkomna. Efteråt har vi en informationsträff om att leva och bo i Schweiz i församlingshemmet

Söndag 27 september

16.00 Familjemässa

Söndag 18 oktober

Se ruta.

Söndag 1 november

16.00 Ljusgudstjänst. Vi tänder ljus för människor vi saknar

Söndag 29 november

16.00 Första adventsgudstjänst. Nota Bene sjunger. Efterföljs av adventsfika i församlingshemmet

Måndag 30 november

18.30 Julbön i Chagallkoret i Fraumünster. Sång av Åsa Dornbusch

Söndag 6 december

13.00 Luciagudstjänst i St. Peter Kirche. Deltar gör Nota Bene och barn från församlingen

Onsdag 16 december

9.30 Julavslutning för barnsångsgrupperna

Fredag 25 december

7.30 Julotta

Söndag 10 januari

18.00 Mässa

BASEL

Söndag 13 september

14.00 Mässa i Folke Truedssons Kulturateljé i Röchens. Efter gudstjänsten har vi kakknyttis. För vägbeskrivning, ring Britta Baumann 061-751 27 48

Söndag 27 september

10.00 Mässa i Kartäuserkirche med tyska och finska församlingen

Söndag 18 oktober

Se ruta.

Söndag 25 oktober

16.00 Ljusgudstjänst i Zinzendorfhaus med efterföljande soppmåltid i församlingshemmet. Vi tänder ljus för människor vi saknar

Lördag 28 november

17.00 Adventsgudstjänst i Kartäuserkirche med sång av kören Nota Bene från Zürich

Torsdag 10 december

18.00 Luciagudstjänst i Wettingen

Lördag 19 december

17.00 julgudstjänst i St. Arbogastkirche i Muttenz. Sång av kören Svenska Stämmor. Efter gudstjänsten dricker vi glögg i Pfarrhaus

SÖNDAG 18 OKTOBER

10:00 Gudstjänst i Stadtkapelle, Rheinfelden. Gudstjänsten är en del av Nordisk Weekend och firas på flera språk. Mer information finns på vår hemsida.

Söndagen 17 januari

Utflykt till Freiburg i Tyskland. Vi avslutar dagen med svensk gudstjänst i Erlöserkirche, Stadtstrasse 10, Freiburg, Tyskland

TESSIN

Lördagen 5 december

14.00 Adventsgudstjänst hos Birgittadöttrarna.

ZUG/BAAR

Gudstjänsterna firas i Evangelische Kirche Baar, Haldenstrasse 6, om inget annat anges.

Onsdag 16 september

Gudstjänst

Onsdag 21 oktober

Mässa

Onsdag 25 november

Adventsgudstjänst. Sång av Åsa Dornbusch

Onsdag 20 januari

Mässa

SCHAFFHAUSEN

Söndagen 13 december

14.00 Adventsgudstjänst i Kirche Buchthalen

ST. GALLEN

Söndag 20 december

11.00 Advents- och julgudstjänst i Kirche Riethüsli i St. Gallen

FAMILJELÖRDAG I FÖRSAMLINGSHEMMET

Välkomna till en lördagförmiddag i församlingshemmet för hela familjen. Vi träffas mellan 9.30 och 12.00. På programmet står pyssel, sång, drama och berättelser. Naturligtvis blir det fika också.

Datum: 24/10 - tema fred, 12/12 - tema jul, 9/1 - julgransplundring, 6/2 - tema fasta

TRÄFFPUNKT FÖR UNGA VUXNA OCH AU-PAIRER

Jobbar du som au pair eller studerar du? Vi träffas varannan vecka och umgås, fikar och pratar. Kontaktpersoner är volontär Agnes Detert och diakon Siv Rang.

BASEL

Vi träffas i församlingshemmet, Leimenstrasse 10, onsdagar klockan 19.00. Höststart onsdagen 2 september.

2/9, 16/9, 30/9, 14/10, 28/10, 11/11, 25/11, 9/12, 6/1

ZÜRICH

Vi träffas i församlingshemmet, Kurvenstrasse 1, måndagar klockan 19.00. Höststart måndagen 7 september.

7/9, 21/9, 27/9 (obs! lördag, se hemsidan), 5/10, 19/10, 2/11, 16/11, 30/11, 14/12 (obs! se hemsidan), 11/1

ÖPPET HUS ZÜRICH

Kvällsmat 18.00 (15 CHF). Anmälan dagen innan. Programmet börjar klockan 19.00.

Torsdag 17 september

Fransiskus. Vår diakon Siv Rang berättar om den Helige Franciskus och visar bilder från hans hemstad Assisi i Italien.

Torsdag 1 oktober

Våga räkna med döden. Sjuksköterskan och författaren Anita Lanz berättar om sina erfarenheter tillsammans med människor i dödens närhet.

Torsdag 22 oktober

Reformation. Vi firar 498 år av reformation. Martin Luther spikade upp sina teser den 21 oktober 1517. Medverkande: tyske prästen Johannes Lehnert och kyrkoherde Magnus Nordström. Samarrangemang med Martin Luther Kirche. Språk: En blandning av tyska och svenska.

Torsdag 12 november

Med kameran i Liljefors marker. Fotografen och biologen Mats W Pettersson

Torsdag 17 december

Julkväll med julmat

Torsdag 14 januari

Basartack

Torsdag 28 januari

Se hemsidan för program

BASEL

Börjar klockan 19.00, fika 10 CHF.

Onsdag 9 september

Presentation av nya medarbetare. Siv Rang vår nya diakon från Uppsala och Alice Detert vår nya volontär från Göteborg.

Onsdag 23 september

Basarstormöte inför Svenska kyrkans julbasar i Basel 28 november

Onsdag 21 oktober

Med kameran i Liljefors marker. Fotografen och biologen Mats W Pettersson visar bilder och berättar.

Onsdag 4 november

Fransiskus. Vår diakon Siv Rang berättar om den Helige Franciskus och visar bilder ifrån hans hemstad Assisi i Italien.

Onsdag 18 november

Kungen, Per-Albin och Lennart Hyland. Något om hur folkhemmet Sverige byggdes under radio och TV:s barndom. Föredrag av Sven-Erik Gunnervall.

Onsdag 2 december

Luciafirande tillsammans med Svenska klubben och Svenska skolföreningen.

Onsdag 13 januari

Basartack

JUNIORER OCH MINIORER

Vi träffas i församlingshemmet på Kurvenstrasse 1, följande onsdagar klockan 15.00 till 17.00

Datum: 9/9, 16/9, 30/9, 21/10, 4/11, 2/12, 16/12

SAMTALSGRUPP I ZUG

Datum: 22/9, 20/10

UPPTÄCKARGRUPP TORS DAG 9.00-10.30

Vi träffas i församlingshemmet på Kurvenstrasse 1

En grupp för dig som vill fundera vidare över livets viktiga frågor tillsammans med andra. Om du har frågor eller vill anmäla dig kan du höra av dig till expeditionen eller till Magnus Nordström

Datum: 10/9, 24/9, 22/10, 5/11, 19/11, 3/12

VÄNTJÄNST

Känner Du någon, eller vill Du själv ha besök av kyrkans nystartade väntjänst?

Vi är Din vän i vardagen som gärna kommer på besök, ringer, lyssnar och pratar om smått och stort.

Tveka inte utan hör av Dig till diakon Siv Rang på tel. 079-304 14 38.

KYRKANS VÄNSTJÄNST

Församlingens diakonigrupp träffas regelbundet för samordning, uppföljning och inspiration.

Du är välkommen att delta. För mer information kontakta Siv Rang.

Datum: 13/10

TISDAGSLUNCHER ZÜRICH

Vi träffas i församlingshemmet på Kurvenstrasse 1

Bibelstudium mellan 10-11.30 och tisdagslunch 12.30

Datum: 8/9, 13/10, 10/11, 8/12 (Lucia på besök), 12/1, 9/2

TORS DAGSLUNCHER BASEL

Vi träffas i församlingshemmet på Leimenstrasse 10 i Basel 12.30 för lunch och gemenskap

Datum: 24/9, 10/12

BARNGRUPPER

Barnsång i Zürich Kurvenstrasse 1.

Höststart onsdagen 2 september 9.30-11.00. Julavslutning i Martin Luther Kirche onsdagen 16 december 9.30. Vårstart onsdagen 6 januari.

Barnsång Basel Leimenstrasse 10.

Hösterminstart torsdagen 3 september 14.30 -16.30. Julavslutning torsdagen 10 december 14.30. Vårstart torsdagen 7 januari.

Plats	Grupp	Veckodag	Tid
Basel	Sång och lek	Torsdag	14.30 – 16.30
Oerlikon	Barngymnastik – varannan vecka	Måndag	14.30 – 15.45
Wettingen/Baden	Barnsång	Fredag	09.30 – 11.00
Zürich	Barnsång	Onsdag	09.30 – 11.00
	Barnsång	Torsdag	14.00 – 15.30
	Barnsång	Fredag	09.30 – 11.00

NY SVENSK INTERNATIONELL ARVSLAG

Barn kan bli snuvade på sitt arv läste vi nyligen i svenska tidningar. Vad är nu detta? Jo, detta syftar på de nya regler om arv som träder i kraft i Sverige den 17 augusti i år, närmare bestämt EU:s arvsrättsförordning samt en ny svensk internationell arvs lag.

Arvs lagstiftningen skiljer sig åt mellan olika länder. Ibland kan det vara betydande skillnader. I Sverige har vi en laglott vilket innebär att vi inte kan testamentera bort barnens arv. Men i vissa andra länder finns inte laglottssystemet eller det är utarbetat på ett annat sätt, till exempel enbart till förmån för make/maka.

Den nya lagstiftningen innebär att vi kan välja att flytta till ett land som inte har laglottssystemet och på så sätt göra barnen arvlösa. I vissa länder (t.ex. Spanien) måste även ett testamente registreras hos en särskild myndighetsperson för att bli giltigt.

För svensk del innebär den nya lagstiftningen att våra nuvarande internationella- och nordiska dödsbolag till stor del kommer att ersättas av den nya förordningen. Eftersom förordningen för svensk del måste kompletteras kommer vi även att få en ny svensk internationell arvs lag.

Tills nu har medborgarskapslandets lag gällt då en svensk medborgare avlider oavsett hemvist. Med den nya lagstiftningen kommer hemviststatens lagar att gälla – om man inte har valt något annat genom ett testamente. Således ska lagen i den stat där den avlidne hade hemvist vid sin död tillämpas på arvet i dess helhet.

Även i fortsättningen kommer det dock vara möjligt att genom ett särskilt lagvals förordnande i testamentet föreskriva att lagen i medborgarskapslandet ska gälla. Många vill säkert använda sig av möjligheten att välja svensk lag då vi känner till den bäst.

Viktigt att komma ihåg i sammanhanget är att det endast går att välja mellan hemvists-, och medborgarskapslandets lagar. Vidare innebär den nya förordningen att hela handläggningen ska ske i ett land och omfatta all egendom oavsett tillgångarnas natur och oavsett var tillgångarna finns. Vissa undantag finns bland annat vad gäller fast egendom.

Arvsförordningen innebär också att vi i Sverige kommer att erkänna EU-domar från övriga EU-länder. Likaså införs en möjlighet att erkänna arvsdomar från icke-EU länder, till exempel Schweiz. Detta innebär i praktiken att ett lagakraftvunnet avgörande som avser arv eller testamente av en utländsk domstol och har meddelats i en stat där den avlidne hade hemvist, ska erkännas i Sverige.

En annan viktig nyhet är inrättandet av ett europeiskt arvsintyg. Ett sådant intyg kan användas av arvingar och testamentstagare och ska utgöra ett tillräckligt underlag för registrering av äganderätten, till exempel registrering i fastighetsregistret.

Likaså införs en ny institution "särskild boutredningsman". Enligt nu gällande regler kan en dödsbodeläggare utses till boutredningsman. Med den nya förordningen kommer en boutredningsmans tvångsskifte att likställas med en domstols dom och erkänns därför i andra medlemsstater. Ett krav är dock att boutredningsmannen ska ha varit opartisk och att beslutet kan överklagas till domstol. Är boutredningsmannen en av dödsbodeläggarna uppfylls inte kravet på opartiskhet. Därför införs nu möjligheten att utse en särskild boutredningsman som då inte kan vara dödsbodeläggare.

Ett stort problem som den nya lagstiftningen medför blir att avgöra hemviststaten. En hel del svenskar bor utomlands en del av året och i Sverige en del av året, vad som då menas med hemvist är inte helt klart.

Offentlighetsrättsliga frågor såsom arvsskatt, faller utanför förordningens tillämpningsområde. Rådet till alla med internationell anknytning är att se över eller komplettera gällande testamenten med en lagvalsklausul.

Text: Birgitta Arve

Schwedische Spezialitäten
am Zürichsee

Bergstrasse 16 • 8712 Stäfa
Tel. 076 490 2227 • www.anna-lotta.com
annalotta.dahlberg@gmail.com

Skandinaviska hemtextilier online

Zürich 25.09-4.10

Züspa
hall 6
monter A07

www.house-of-scandinavia.ch

REFORMATIONEN FÖRÄNDRADE MÄNNISKOSYN OCH GUDSBILD

De kyrkor som våra reformatorer, med namn som Martin och Catarina Luther i östra Tyskland, Ulrich och Anna Zwingli i norra Schweiz och Olaus, Laurentius och Kristina Petri i östra Sverige växte upp i och ville påverka skilde sig på många sätt från de kyrkor som vi känner idag.

Även de kyrkor som de lämnade efter sig var annorlunda än våra dagars kyrkor eftersom de hade en annan tid och en annan värld att verka i. Både före och efter reformationen var det självklart att vara kristen om man var svensk, tysk eller schweizare men trots att den rätta tron avkrävdes medborgaren så blev människorna i de reformerade kyrkorna myndiga kristna med möjlighet att bearbeta sin tro mer självständigt med hjälp av Bibeln och andra skrifter. Med reformationen hände något spännande med människosynen och dessutom förändrades Guds bilden.

Många av reformatorerna blev tvungna att lämna den katolska kyrkan och på många håll bildades nu evangeliska och reformerta statskyrkor. Den katolska kyrkan kunde inte hantera dessa människor och deras krav. Samtidigt var katolska kyrkan tvungna att ta tag i de frågor som reformationen väckte. Sakta men säkert reformerades katolska kyrkan och även den är en annan kyrka än den var för 500 år sedan. Därför firar vi på många håll reformationen tillsammans: evangeliska, reformerta och katolska kyrkor. Den katolske Lundaprästen Anders Pilz har betonat att han vill se ett reformationsfirande där alla kliver upp ur gamla klyschor om den andre och låter den andre vara en reflekterande och levande medkristen.

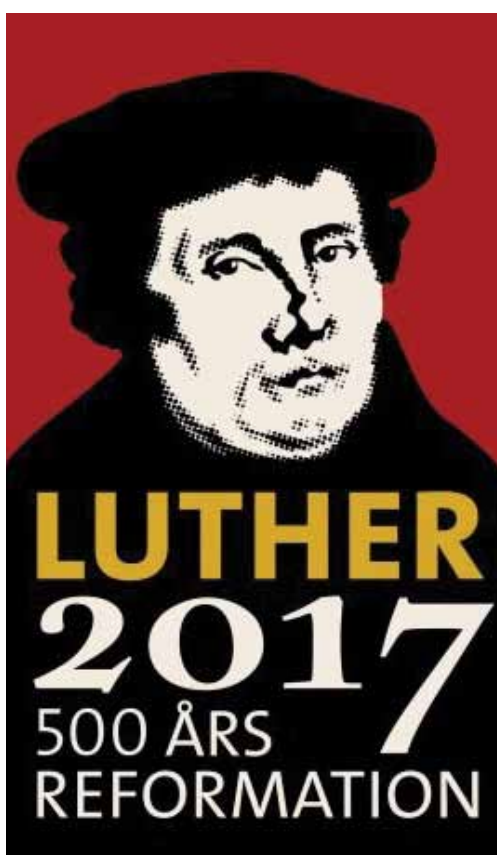
För 500 år sedan upplevdes världen mycket annorlunda mot nu. Människornas förväntningar på livet var annorlunda än i dag och deras vardag var också mycket olik vår vardag. Föreställningarna om universum och världen var annorlunda. De flesta reste väldigt lite och levde sina liv i ett begränsat geografiskt område. Det tog tid för nyheterna att spridas från händelsernas centrum ut till bönder och vanligt folk. Även våra reformatorer som såg sig nödgade att göra något åt den problematik som dåvarande kyrkopolitik och världslig praxis skapat hade bristfällig information om läget på andra håll i Europa. Nyheterna som kom tog tid på sig och mycket som hände spreds inte till särskilt många. Det går att se 1500-talet som en del av en mörk medeltid med begränsad kunskap, lite teknik och stora orättvisor. Samtidigt hände mycket som möjliggjorde

stora förändringar och det är möjligt att människor kände att de levde i spännande tid med nya möjligheter läskunnighet och ny teknik. När våra reformatorer föddes höll världen på att smälta betydelsen av att jorden var rund och inte platt. Martin Luther var 9 år och Ulrich Zwingli 8 år när Christoffer Kolumbus på sin väg rund jorden hamnade på öarna i Mellanamerika på sin resa mot Indien. Världen växte och det behövdes ny kunskap, ny filosofi och ny teologi. Tre år innan Luther dog på 1540-talet publicerar Nikolaus Kopernikus sina rön om att jorden rör sig runt sin egen axel och dessutom rör sig runt solen. Tänk vad sådana påståenden vänder upp och ner på nedärvda föreställningar. Kyrkliga företrädare reagerade reflexmässigt negativt på dessa nyheter som om dessa påståenden skulle kunna skada Gud och kyrkan.

Våra reformatorer ville lära känna Gud och ville göra upp med undervisning och traditioner som inte stämde med Bibeln. De ville att människor skulle förstå. De ville att människor skulle höra och läsa Bibelns berättelser på sitt eget modersmål. De ägnade sig också åt att göra gudstjänsten begriplig och Luther och Petri skrev och översatte även psalmer så att folk kunde sjunga på sitt modersmål. Viktiga sanningar ifrågasattes och människans myndighet debatterades och Guds syn på oss

människor och på vår ondska var centrala ämnen som tiden rörde upp och som påverkade människor vid universitet och städer.

Reformationen skedde under en tid av medierevolution. Tryckerikonsten var viktig för reformationen och när man kunde ha tillgång till texter behövde man också kunna läsa. Individen fick lära sig läsa, hon fick möjlighet att äga texter och hon fick möjlighet att tänka om främmande människors tankar och själv ta ställning till dem. Under tiden folket lärde sig läsa satsade reformatorerna på att lära prästerna att predika begripligt och pedagogiskt på modersmålet. När Johannes Gutenberg 1450 skapat en modern tryckmetod med lösa typer som kunde sättas in i nya kombinationer kunde de fria ordet röra sig med en snabbhet och en kvantitet som inte upphörde att överraska. När Martin

Luther spikat upp sina 95 teser på porten till slottskyrkan den sista oktober 1517 lär han inte ha anat, som han senare kommenterade händelsen, att hela världen läst teserna på kort tid. Den gången blev han överrumplad och det han skrev till några lärda kollegor för att diskutera på universitetet i Wittenberg blev läst överallt. Någon av kollegorna hade översatt texten från latin till tyska och under natten mångfaldigt materialet. Senare använde sig Luther och de andra reformatorerna flitigt av snabbheten och kvantiteten som den nya teknologin erbjöd. Utan tryckmaskinen hade reformationen varit en mycket långsammare historia.

När man börjar ifrågasätta de allmänt erkända ståndpunkterna behöver man själv kunna undersöka fakta. Luther fick chansen att undersöka och skaffa sig en egen ståndpunkt och detta ledde till att han ville ge vanligt folk den möjligheten. På uppmaning av Johann von Staupitz, chefen på klostret där Luther var munk och präst, och en fadersgestalt för Luther, blev han uppmanad att studera teologi och bibliska språk för att stilla sin nyfikenhet och bli en god lärare för andra. Detta ledde till att han blev doktor i teologi och att han översatte nya testamentet till en tyska som mor vid spisen skulle förstå. Luthers nya testamente kostade ungefär en årslön för en piga eller motsvarande två kalvar. Gutenberg som lagt grunden för framtidens massutgåvor hade på sin tid publicerat en Bibel som kostade ca 23 gånger mer än Luthers. Våra reformatorer ville reformera. De ville förändra livsvillkoren för vanligt folk och de ville att kyrkan skulle bestå av myndiga människor hittade sin tro på en barmhärtig och förlåtande Gud. De ville komma förbi kyrkligt maktmissbruk och hitta tillbaka till evangelium och till en ursprunglig kristendom.

Några av Zwinglis medarbetare Felix Manz, Conrad Grebel och Georg Blaurock gick längre än andra och kritiserade Luther och Zwingli för att inte vara konsekventa nog i sitt sökande efter den sanna kristendomen. De ville döpa troende och döpa om de barndöpta. De blev dränkta här i centrum av Zürich i floden Limmat mellan Zürichsjön och Grossmünster, inte långt ifrån Felix Manz hem. De blev inte dödade av en folklig mobb utan av etablissemangen och kyrkan i vattnet som bar på så mycket symbolik om dop och Gudstillhörighet. När vi tittar tillbaka på 500 år av reformation kan vi se saker hos reformatorerna som vi har svårt att acceptera. Som exempel kan nämnas Zwingli och

Johannes Lehnert och Magnus Nordström

Zwingli

baptisterna och Luther och judarna. I ett historiskt ljus verkar det lite otaktiskt att kalla Påven för antikrist. Med sådana uttalanden blir ju en splittring enda utvägen.

Efter kyrkosplittringen har katolska kyrkan genomgått en inre reformation och den är idag inte alls samma katolska kyrka som den Martin Luther och Ulrich Zwingli prästvigdes i under 1500-talets första årtionde. Idag är det knappast någon inom de reformerta och evangeliska kyrkorna som skulle vilja kalla Påven Franciskus för antikrist. Det är viktigt att man ser en människa och hennes verk inom de ramar som hon eller han levde i. Trots både moraliska och strategiska brister gjorde våra reformatorer viktiga upptäckter som de förmedlade och dessutom tog de fajten mot tolkningar och traditioner som var begränsade och vilseledande.

I Sverige har vi haft svårt att glädjas över reformationen. Vi firar inte ens Reformationsdagen den 31 oktober och i Sverige tycker vi att kyrkosplittringen och enhetskyrkan känns som en jobbig del av historien. Reformatorerna ville ge kristendomen och Bibelordet frihet och man ville komma från förtryck, missbruk och vilseledande av de små människorna. För att kunna leva vid sidan om den katolska kyrkan behövde man hjälp och den fick man ifrån de framväxande nationalstaterna som gärna klippte banden med katolska kyrkan för att hellre ha en nationell idégrund än en universell. Att samarbeta med kungar som Gustav Wasa i Sverige och Christian den andre i Danmark och alla de andra kungarna och makthavarna i Nordeuropa var inte lätt och dessa ville inte ha allt för självständigt tänkande bönder. Luther blev ibland själv besviken över att enkla bönder och präster inte använde kunskapen och tankens frihet på samma sätt som han. Ibland kände han att han kastade pärlor till svin, men han gav ändå inte upp.

I Sverige har Lutherbilden färgats av hur präster i hans efterföljd lärde ut Katekesen och moralen. Luther upptäckte att Gud inte är en sträng och omutlig härskare som kräver och kräver. Luther insåg att Bibelns Gud är barmhärtig och förlåtande och ser och upprättar den svage och misslyckade, ändå ses Luther för många som en moralant. Luther upphöjde vanligt arbete till något fint, men blev själv symbolen för plikt och man säger än i dag att man har en liten Luther på axeln. Luther uppskattade en god middag i glada vänners lag med rikligt med öl och ändå ses han som tråkmåns. Många är de som kom till Wittenberg för att lyssna till kändisprofessorn och många var de som fick oförlömliga minnen och lärdommar under sena timmar efter att ha ätit av Catarina Luthers mat och lyssnat till bordsamtalen där professorn uttalade sig om än det ena och än det andra ”off the record”. Det antecknades flitigt på dukbitar och träbitar när någon upplevde att något viktigt eller sensationellt sades. Christian, kungen av Danmark, var då och då en gäst bland alla teologistudenter och präster medan Gustav Wasa nöjde sig med att brevväxla med reformatorn och att försöka tygla sina egna svenska reformatorer, bröderna Petri och Herr Andreé.

Även i dag behöver kyrkan reformeras. En kyrka ska leva i sin tid och ta tag i de aktuella frågeställningarna och göra upp med sådant som blivit fel. Vi behöver leva i en ständig utveckling och förändring så att vi kan bemöta dagens frågor och utmaningar. Ibland kritiserar kyrkor för att följa tidsandan med ett fuktigt finger upp i luften för att kunna gå åt det håll där man blir uppskattad och populär. Svenska kyrkan, men även reformerta kyrkan här i Schweiz, anses av många att vara för liberala och världstillvända. En del människor uppskattar inte tolkningar som ger kvinnor och män samma möjligheter eller låter homosexuella leva på sina villkor. Att vara öppen, att fritt i sin tradition försöka tolka Bibeln i dagens situation är viktigt. Det är inte flatthet att försöka göra upp med väl förankrade missförstånd och missbruk. Det var det Luther, Zwingli, Manz och Petri och många av de andra reformatörerna gjorde för 500 år sedan. Förr svenske ärkebiskopen KG Hammar lär ha sagt att han drar kyrkan efter sig. Vi måste leva i reformation och låta Gud bli tydlig hos oss mitt i världen i dag. Jag tror att Gud är relevant för oss och vi behöver förstå Gud i vår situation år 2015.

Magnus Nordström, kyrkoherde

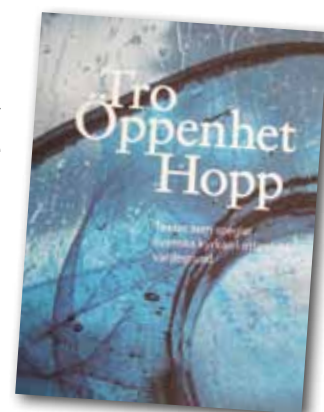
SKUT:S NYA VÄRDEGRUND

Svenska kyrkans värdegrund känner vi ju till eller hur? Tro, kärlek, tio guds bud, Trosbekännelsen, Luther och så. Det är ju till och med så att politiker ofta hävdar att judisk kristna värden är ett självklart enande och grundläggande fundament för det västerländska tänkandet och förståelsen av mänskliga rättigheter, demokrati och det goda livet. Det liv som västvärlden försöker lära andra på olika sätt. Med den allmänna förståelsen för vad kyrkan står för som grund har förtroendevalda och anställda i Svenska kyrkan i utlandet (SKUT) jobbat fram tre ord som fångar vår identitet och våra prioriteringar med siktet inställt på framtiden. Orden är Tro, Öppenhet och Hopp och utgör SKUT:s nya värdegrund.

Per Harling präst, poet, musiker och psalmförfattare och tidigare kyrkoherde i Svenska kyrkan i västra Schweiz har på uppdrag av SKUT skrivit en psalm till varje ord i vår nya värdegrund. Dessa psalmer kommer vi att bekanta oss med på olika sätt under hösten. I idématerialiet om värdegrunden finns även texter av kulturella och kyrkliga personligheter som Gunilla Bergström, Mark Levengood, Lennart Koskinnen med flera. Dessa texter kommer vi också att sprida och levandegöra på olika sätt under hösten.

Tro, Öppenhet och Hopp – Utdrag ur nya värdegrunden **TRO**

Vi lever i en tid och en värld full av åsikter och minnesmotsättningar. Att leva utomlands är att möta religionens många ansikten. Andras tro inspirerar oss att vårda våra rötter. Respekten för det heliga binder oss samman. I tron på Jesus Kristus står det klart vad som på djupet angår oss. Tillsammans i utlandskyrkan skapar vi rum där tro kan utmanas och få växa. Det personliga samtalet vill frigöra mod till en respektfull tro och kraft att bygga relationer med vördnad inför livet.

ÖPPENHET

Vi lever i många världar som påverkar oss. De ligger öppna och vi fylls av möjligheter och nya intryck. När fest övergår till vardag vaknar längtan. Livet behöver en rastplats för själen där den mätbara tiden bromsar in och närvaron tar över. Utlandskyrkan vill ge mod at vara förankrad i samhälle vi lever i. Vi vill öppna oss för den kraft som reser oss, skapar energi och väcker engagemang. Som öppen kyrka vill vi sätta gränser för att säkra mänsklig värdighet. Med respekt för ambitioner att vara till för alla, sätter vi också gränser för vad vi på lång sikt klarar av.

HOPP

Vid livets vägskaal finns tusen valmöjligheter. Några öppnar framtiden. Andra stänger. Vi är i behov av hoppfulla miljöer, där vi kan dela våra erfarenheter och frågor. I utlandskyrkans gemenskap vågar vi förändras och förändra. Kristus kallar oss från framtiden, ger kyrkan hoppets röst och rustar henne med hoppets handlingar. Så delar vi livets skönhet och skörhet. I diakoni, själavård och krisberedskap gör vi skillnad. Tillsammans skapar vi en hoppfull framtid.

Text: Magnus Nordström

FRÅN MIN ALPTOPP.....

“Hur är det i Schweiz – egentligen”? Frågan, som min svenske vän ställer, gör mig glad men samtidigt lite förvirrad. Glad för att någon intresserar sig, annars upplever jag intresset för Schweiz i Sverige som minst sagt begränsat. Och jag vågar påstå att intresset för och kunskapen om Sverige bland schweizare är större än det motsvarande bland svenskar visavi Schweiz. Förvirrad därför att tillägget “egentligen” på något sätt indikerar att frågaren inte tror det är så bra.

När jag lyfter ögonen från datorns tangentbord och låter blicken vila på det appenzellska kulliga landskapet utanför fönstret kommer frågorna igen. Ja, hur är det egentligen? Hur kom jag hit? Blev det bra? Vad blev annorlunda, vad har jag lärt mig – har jag överhuvudtaget lärt något? Vilket är mitt hemland, och hur lika, eller olika, är Sverige och Schweiz? Och begriper jag vad dom säger, eller förstår hur dom tänker – och tänker jag likadant som för 25 år sedan? Frågorna och svaren är lika många som antalet svenskar i Schweiz – enligt inofficiella siffror cirka 15.000.

Vi börjar 1928. Det är vinterolympiad i St.Moritz. Stora starka svenska skidåkare är nere i alplanet för att hämta hem dom medaljer som naturligtvis ligger vikta för nordborna. Och dom vet vad som väntar. I Chamonix i de franska alperna 4 år tidigare har dom med fasa sett vilka fruktansvärda backar som dom måste ta sig nedför, och skidkungen själv, Särna-Hedlund, kommer blåslagen och gråtande till kontrollen på femmilan och ropar “jag kan inte mer, jag bryter“! Vår skidkung bryter på sin paradsträcka 50 km! Men 1928 vet dom hur det ser ut i alperna, att backarna är många och att solen frampå dagen kan göra spåret till en vattenbäck. Dessutom har man tittat på norrmännen och fått en utrustning som passar terrängen. Dagen när loppet går börjar med sol och ett par minusgrader. Hedlund är beredd, vet att om någon timme kan det vara femton plusgrader och dagsmeja, det gäller att valla rätt. Spåret brister snart i värmen, den ena efter den andra av medtävlarna ger upp eller kommer obönhörligt på efterkälken. Hedlund går jämnt och känner att den här dagen är min. När han glider in under målskynket är saken klar: Guld med nära 13 minuter till tvåan landsmannen Gustav “Husum“ Jonsson (han som sedermera kommer att bli skidvallafabrikör!). Även trean är svensk, och bäste norrman – 4:a i tävlingen – är slagen med nära 22 minuter! Norrmännen som fyra år tidigare skrattat åt våra kämpars gammelmåddiga utrustning. Nu hade vi satt Sverige på kartan i Schweiz.

En vandrare blickar ut över Walensee och det Toggenburgska berglandskapet.

Men vad visste Särna-Hedlund om Schweiz, och vad visste menige man om edsrepubliken? Den stora allmänheten visste förutom att landet hade höga berg i regel ingenting. Möjligen att landet var hemvist för Nationernas Förbund, som den amerikanske presidenten Wilson hade dragit igång efter första världskrigets fasor. Ett tunt överskikt i samhället hade dock ganska goda kunskaper om och erfarenheter av landet. Även i Sverige kunde man se plakat som visade hur alpsolen smekte vackra hotellväggar och inbjöd till friskt uteliv. Och man kunde köpa en tågbiljett från Stockholm till St.Moritz (det kan man inte idag!) och vara där på drygt ett dygn. Och en 20-talsflanör kunde på strandpromenaden i Locarno kanske möta den tyske kanslern Stresemann eller fransmännen Briand under en förhandlingspaus i den konferens

som skulle bringa ordning i Europa efter första världskriget. Eller kanske se Gustav Mannerheim, förutvarande rysk general och finsk riksföreståndare och blivande finska marskalk och president (två gånger statschef med 25 års mellanrum!), som froterade sig med societeten i den nästan tropiska omgivningen. Och Röda korset i Genève var även i Sverige ett känt organ. Men i övrigt?

Till exempel att Schweiz – i motsats till förhållandet till Förenta nationerna efter andra världskriget – efter en intensiv debatt faktiskt gått med i Nationernas Förbund 1920. Debattämnet var förstås, vad annars, neutraliteten. Eller att man redan 1925 i författningen skrivit in att folk hade rätt till pension (AHV), men eftersom ingenting händer “plötsligt” i Schweiz så dröjde genomförandet till 1948. Att nuvarande CVP fick sitt andra Bundesrat, de övriga fem hade FDP(!), som i slutet av decenniet måste släppa ett också till bönderna (nuvarande SVP). Och för Ivar Kreuger var börserna i Paris, London och New York viktigare än den i Zürich när hans tändsticksaktier och obligationslån styrde en stor del av marknaden.

Den turism som redan under slutet av 1800-talet tack vare engelsmännen börjat slå rot växte under 1920- och 30-talet (St. Moritz fick världens (?) första släplift redan på 30-talet), och man kan nog säga; att var Schweiz okänt i Sverige var det desto mer känt och omtyckt i andra länder. Att just engelsmännen kom hit och idkade skidåkning, curling, ja till och med bob hör till tidens mysterier, snö och is var ju inte riktigt ö-landets vanligaste naturfenomen. Men sanningen ligger väl i att deras överklass hade både tid och pengar att spendera på någonting för menige man så okänt som – fritid.

När de svenska skidåkarna 1948 åter besöker St.Moritz och OS och hämtar hem medaljer är andra världskriget avslutat och Schweiz har fått en idol – den första? Om du käre läsare en kväll sitter i ett internationellt sällskap och samtalsämnen tryter, ställ då frågan: Vilka är dom tre mest kända/viktigaste personerna i ditt hemland, oberoende av tid – spontant och utan betänketid? Jag har ofta praktiserat detta och, även om naturligtvis ålder och intressen styr valet, fastställt att i vissa länder är en eller två tämligen givna, medan i andra länder ett otal förslag kan komma. Sannolikheten att en fransman nämner Napoleon eller att en amerikan anger Lincoln är relativt stor. Medan en tysk, dansk eller engelsman har olika uppfattningar om vilka det kan vara i deras respektive land. Ställer man frågan i Schweiz har jag ofta fått som första namn Guisan, generalen som militärt (i praktiken även reellt) styrde landet under krigsåren. Han blev lite av en landsfader vid denna tid, en motsvarighet till Per-Albin Hanssons ställning i Sverige under kriget. Ber man sedan schweizaren nämna en politiker som axlat en landsfaders roll nämns ofta Willi Ritschard, Bundesrat 1974-83 från Solothurn och den förste arbetaren i regeringen.

Och vilka skulle du nämna gällande Sverige? Själv skulle jag, utan att vara övertygad, nämna Gustav Vasa och Alfred Nobel och – för att tillfredsställa en yngre läsarkrets – Zlatan Ibrahimovic. Sistnämnda namn noterar jag med en viss nostalgisk sorg, för i hjärtat går naturligtvis ingen nutida idrottsman upp mot Ingemar Johansson, Sixten Jernberg,

Gunnar Nordahl eller Gunder Hägg, för att nu inte nämna de “halvgamla” Björn Borg och Ingemar Stenmark.

Hur är då schweizaren? Ja, han är väl som svensken - olika. Det finns ett gammalt uttryck som heter “tycke och smak kan man inte diskutera”, d.v.s. vi är och tycker alla olika och ingens åsikt är förmer än någon annans. Men som en studiekamrat till mig sa: Om man inte kan diskutera tycke och smak, vad skall man då diskutera? Eftersom vi bor i Schweiz utkanter, bara några kilometer från österrikiska gränsen, försökte jag en gång inför några schweiziska vänner att karaktärisera de båda ländernas kynne genom att säga: “I Österrike är det populäraste TV-programmet Musikantenstadl och i Schweiz är det Kassensturz!”. Varken karaktäristiken eller programvalet imponerade på mina vänner. Jag knöt näven i byxfickan och tänkte; dom har varken humor eller förstår ironi. Men reaktionen var så tydlig att jag snabbt måste berätta en Österrikevits (ni vet Norgevitsar i alpint sammanhang). En österrikare köpte ett dricksglas i Schweiz. När han kom hem råkade han vända glaset upp och ned och fann att det inte hade någon öppning uppåt. Han blev förgrymmad och gick därför tillbaka över gränsen till den butik där han köpt glaset och klagade. Den schweiziske handelsmannen tog glaset, tittade noga på det och sa: “Ja, faktiskt. Det här var ett riktigt uselt glas, för jag ser att det dessutom saknar botten!”. Den vitsen gillade mina vänner. En vits som alltid går hem är den om Rolf – men den tar vi en annan gång.

När jag på fredagförmiddagar tillsammans med ett tiotal 65+ män från byn vandrar i närområdet, har vi mer alldagliga samtalsämnen. Det gäller aktuella bygglov i byn, förslaget till skattesänkning (som förresten nyligen antogs av Bürgerversammlung), dimman, hälsoläget, semesterplaner och naturligtvis – vilket Beiz skall vi avsluta den här vandringen vid. Vi träffas kvart i nio vid busshållplatsen vid posten, tar bussen några kilometer österut, och återkommer med samma buss tre timmar senare. Därför kallas vi “die Postautowanderer”. Det finns de som menar att vi bara åker buss och däremellan tar en öl eller kaffe: Jag betackar mig för dylika illsinta åsikter!

En gång i månaden får jag (ja får och får, jag betalar prenumerationsavgiften!) från Sverige en tidning som heter “Tåg”. Gissa vad

En ensam rälsbuss på Inlandsbanan.

den handlar om! Halva tidningen handlar om varför tågen inte kom i tid den här månaden heller och intervjuer med ledare i de numera otaliga järnvägsbolagen som förklarar att "nu skall vi bli ännu bättre". Hallå – vadå "ännu bättre"! Är man van vid de schweiziska tågans tillförlitlighet och punktlighet är varje jämförelse meningslös. Men samtidigt klappar naturligtvis det svenska hjärtat och man blir både upprörd och ledsen att det i "gamla Svedala" har blivit vardagsmat att växlar krånglar, att strömkablarna trillar ned, att det är för varmt eller för kallt, att det ligger löv på spåret – så nesligt! - eller att trafiken avstängs någon månad för att något eftersatt underhåll nu skall tas igen. Och i mångfaldens järnvägssverige är naturligtvis ingen heller ansvarig. En i ämnet insatt bekant berättade för en tid sedan, att den ansvarige järnvägsoperatören för trafiken runt Göteborg av Banverket fick beskedet, att nu ville man under några månader stänga av en av de stora linjerna runt Göteborg för att höja perrongerna några centimeter. Vad då stänga av? Men de 10.000-tals pendlarna då hur har ni tänkt? Här tänks inte alls, här bestäms det! Tänk er att SBB stänger av trafiken mellan Winterthur och Zürich under sommarmånaderna för att byta några ledningsstolpar! Till slut löste det sig på något sätt. Ersättningsbussar är lösenordet i järnvägssverige idag. Kanske överdriver jag något (inte alltför mycket), men ett järnvägshjärta klappar om inte ihop, så dock orymiskt vid sådan information. Järnvägshjärtflimmer kallas det.

Ibland görs ett jobb ordentligt. Så somrarna 1870-71 när ingenjören Louis Favre med en medarbetare red runt i bergen ovanför nuvarande Gotthardstunneln och gjorde mätningar inför det planerade tunnelbygget. De siffror som han då noterade ner

bildade det ingenjörstekniska underlaget för världens då längsta järnvägstunnel och – fantastiskt! – är ännu idag till stora delar giltigt. Tänk dig att du med karta, sextant, vinkelmätare m.m. under några snöfria månader gör dina mätningar, går hem och gör diverse beräkningar, tecknar ner dessa på en ritning, och sedan när man sprängt hela tunneln, gjort krökar i den, stigningar och sluttningar, och när man möts finner att allt stämmer så när som på 33 cm i sidled och 5 centimeter i höjddled! Jag vågar slå vad om en Appenzellerost att det skulle vara omöjligt idag, i synnerhet om man betänker på vilken tid det gick. Favre tog ett par år på sig för sina mätningar och beräkningar, fick 6 veckors tid (!) att lämna in en offert till Alfred Escher & co. (han som står staty utanför Hauptbahnhof i Zürich) och tio år för att bygga tunneln, 15 km lång. Min gissning är att planeringen för dagens NEAT-tunnel, som visserligen blir 5 mil lång, tagit minst 10 år, bygget har tagit

nästan 20 år och kostnaderna.....ja dom skall vi inte tala om. Det var bättre förr! Ju förr dess bättre, som Blandaren sa. Dock bör här noteras att Favre fick släppa livet till i detta monsterjobb, hans firma gick i konkurs och ett par hundra arbetare omkom också i det tidsmässigt mycket pressade bygget.

Efter detta bakåtsträvande gnällmånseri måste vi avsluta denna epistel med något vackert som säkert alla kan hålla med om: Vår vackra natur – och då menar jag både den svenska och den schweiziska. När jag började detta stycke lämnade min blick rummet och gled ut över det vackra böljande appenzellerlandskapet, fick fäste på Sântis i fonden, och hade den kunnat göra en båge över åsen rakt i norr hade Bodensjön glittrat förföriskt. Att få leva i denna omgivning är livskvalitet!

Men så faller min blick tillbaka in i skrivarrummet och stannar vid en tavla på väggen mitt emot. Den visar en udde som sticker ut i Ströms Vattudal i norra Jämtland. På udden ligger några hus – och huset längst nere vid sjön är mitt! Jag har varit där – på min farfars gård - varje sommar sedan 1946, och varje kväll (nästan) stått nere på bryggan och sett solen sänka sig i vattnet vid elvatiden och tänkt – tack gode Gud vad här är vackert!

Och så är det. Det är inte antingen eller utan, så länge vi orkar resa, både ock. Att sitta i Schweiz och med svenska rötter beskåda världen är en gåva – varken mer eller mindre.

*Hälsningar från min alptopp
Sven-Erik Gunnervall*

Ånglok (ur bruk) och båt (i bruk) i Hjo hamn.

Ströms Vattudal i solnedgången.

UTLANDSSVENSK? – KONTROLLERA KYRKOBOKFÖRINGEN

När kyrkobokföringen digitaliserades i början på 90-talet föll en del utlandssvenskar ur kyrkobokföringen vilket har vållat lite förvirring när man senare velat bli begravd i Sverige. Därför vill jag tipsa dig som inte vet om du fortfarande är medlem att höra av dig till din gamla hemförsamling i Sverige eller till pastorsexpeditionen i Zürich.

Att vara medlem i en kyrka och känna samhörighet i tradition och värdegrund betyder mycket för många. I Sverige har Svenska kyrkan ca 6.3 miljoner medlemmar. När man flyttar till ett annat land kvarstår man som vilande medlem i Svenska kyrkan i Sverige och betalar ingen kyrkoavgift i Sverige. För oss som bor i Schweiz finns möjligheten att vara med i Svenska kyrkan i Schweiz, som är en gemenskap med vänner och understödjare, men utan medlemsmatrikel och medlemsavgift. Om man är född i Schweiz, men döpt i Svenska kyrkan här eller någon annanstans är man vilande medlem i Svenska kyrkan och kan ta del av kyrkliga handlingar som vigsel, begravning eller gravsättning hemma i Sverige.

Barn som är födda i Schweiz och döpta i annan kyrka kan bli medlemmar i Svenska kyrkan i Sverige om de är svenska medborgare. Är man inte svensk medborgare kan man bara vara medlem i Svenska kyrkan i Sverige om man bor i Sverige, vilket innebär att man får anmäla sig på nytt när man flyttar tillbaka till Sverige. Här i Schweiz är Svenska kyrkan en öppen gemenskap som vill välkomna alla. Verksamheten stöds av gåvor och frivilliga församlingsbidrag.

Magnus Nordström, kyrkoherde

GRATIS

böcker och videokassetter på svenska

Deckare av Mankell, Stieg Larsson, Mårtenson, Nesser, m.lf.

Historia av Alf Åberg, P. Englund, H. Lindqvist, Bo Eriksson, Rystad, Voltaire, Historisk Tidskrift 1934–1976. Hemsöborna, Wallenberg, Carl XVI Gustaf, etc.

Videokassetter: Hermans Historia, Guldkorn från 1940–50, Vikingar, Beck, Stockholm 1–7, m.fl.

Nils Germundson, Flühgasse 75, 8008 Zürich
Tel: 044 422 56 78

BOKTIPS!

Det här är hjärtat
Av: Bodil Malmstens

Tidigare i våras läste jag i en av våra större svenska dagstidningar följande: "Ska du bara läsa en bok i år så är det denna". Det enda jag kan göra är att hålla med. Boken är Bodil Malmstens nyutkomna diktsamling "Det här är hjärtat". Hennes första diktsamling på 22 år.

Det är en sällsynt vacker bok. Om sorg och förlust, som drabbar en rakt in i hjärtat. Läs den!

/Eva Rosengren

Sucka mitt hjärta men brist dock inte och Hjärtat får inga rynkor
Av: Mark Levengood
Illustrationer av Ilon Wikland

Detta är två böcker med ett urval av Marks texter som krönikör och människa. Texterna är tänkvärda och kloka samtidigt som de är roliga och vardagliga. Dessa böcker går direkt till hjärtat och jag går gärna tillbaka till dem även om det bara är för att få le åt någon finurlighet eller fundera över Marks djupa eftertänksamhet. Han skriver om människan och hur fantastiskt livet ju faktiskt är.

De är bra som presentböcker då de är av ett mindre format. Illustrationerna är träffande och fina ihop med texterna. Jag rekommenderar verkligen Mark Levengoods böcker och hoppas ni blivit nyfikna på att läsa något av honom.

/Cecilia Nilsson

SCHWEDISCHE
BOTSCHAFT

Sveriges ambassad i Bern
Bundesgasse 26, Bern
Telefon: +41 (0)31 328 70 00
www.swedenabroad.com

Konsulat inom församlingen Zürich-Basel
Öppettider varierar mellan de olika konsulaten, se mer
information på ambassadens hemsida.

Besöksadresser och telefonnummer:

Basel

Glockengasse 4, Basel

Lugano

Via Serafino Balestra 27, Lugano, telefon +41 (0)91 911 40 19

Schaan

Feldkircherstrasse 100, Schaan, Principality of Liechtenstein,
telefon +423 234 3377

Zürich

Stadelhoferstrasse 40, Zürich,
telefon +41 (0)43 343 10 50

FAMILJENYTT

Döpta

- 22/3 Nils Elfström
5/4 Sonja Liljenfeldt
19/4 Elin Svensson
3/5 Olivia Liljedahl
10/5 Malin Mundweiler
23/5 Jonatan Studer
30/5 Alice Jonsson

Välsignelse över ingånget äktenskap:

- 30/5 Ingela Eklund och Nicolai Lakatos

För frågor och planering av dop, bröllop eller
begravning, vänligen kontakta vår kyrkoherde.

Svenska kyrkan önskar välkommen till

Julbasar i Basel

*Lördagen den 28 november klockan 9–16
i Silberbergsaal Altersheim zum Lamm, Rebgasse 16, Basel.*

*Glögg, Kaffeservering, Hembakat, Ärtsoppa med punsch, Varm korv, Smörgåstårter,
Svenska livsmedel, Godis, Hemlagad sylt, Jultextiler, Julpynt,
Nostalgi – Nytt & Gammalt, Tombola, Godishjul, Barnhörna, Fiskdamm*

*Sång och musik av familjen Dornbush med vänner
klockan 12.00 och 15.00*

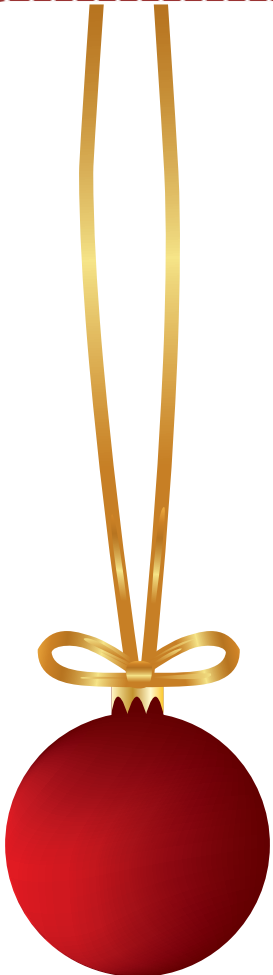
Finska föräldraföreningen säljer kransar med mera (till förmån för sin skola).

Adventsgudstjänst i Kartäuserkirche klockan 17.00

Spårvagnshållplats: Claraplatz 7 Parkering: Muba-Parking och "Jelmoli"-Parking

*Vinster till lotteriet kan anmälas till familjen Scherer, telefon 061 421 24 70,
mejl: schererpeter@bluewin.ch*

*Kakor och bröd till brödstandet tar vi gärna emot!
Ring Inger Kleiber, telefon 061 721 63 34*

Tack för ert stöd!

Svenska kyrkan är en mötesplats där viktiga samtal hålls, vänskaper knyts och traditioner firas. Både barn och vuxna som vistas några år utomlands eller spenderar större delen av sina liv här finner en plats hos oss.

Ditt företag kan stödja denna viktiga verksamhet – och som tack erbjuder vi profilering med ditt företags logotype i Rundbrev och på vår hemsida – för CHF 500 per år.

I Schweiz kan företag göra skatteavdrag för stöd till kyrkan. Vi lämnar ett kvitto på beloppet som är avdragsgillt i deklarationen.

Ditt företags stöd är värdefullt och kan ses som en "win-win" affär. Det vi ger tillsammans kommer svenskar här till del.

Kontakta oss för mer information: rundbrev@gmail.com

		
	Birgitta Arve Consulting Birgitta Arve, Anette Westman, Legal Advisers Tel: 044-261 52 50 Email: info@arvelaw.ch	Christina Bader-Johansson MSc MSc Psychotherapeutin ASP, leg. sjukgymnast Krankenkassebewilligung Psychotherapie Tel: 044 786 43 93 Email: info@koerperundpsyche.ch www.koerperundpsyche.ch
		

Svenska kyrkan Zürich-Basel
Expeditionen
Telefon: +41 (0)44 362 15 80
zurich@svenskakyrkan.se

Kyrkoherde
Magnus Nordström
magnus.nordstrom@svenskakyrkan.se
Telefon: +41 (0)79 416 77 32

Kyrkorådets ordförande
Anna Tengå
anna.tenga@svenskakyrkan.se
Telefon: +41 (0) 76 400 99 62

Kyrkorådets vice ordförande
Eva Rosengren
morgan.ch@datazug.ch
Telefon: +41 (0)77 477 56 26

Svenska kyrkan Lausanne-Genève-Bern

Kyrkoherde Lars Parkman
Eglise Suédoise
Av de Cour 32
1007 Lausanne
Telefon: +41 (0)21 616 65 44
lausanne@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/schweiz

VILL NI ANNONSERA I RUNDBREV? KONTAKTA RUNDBREV@GMAIL.COM

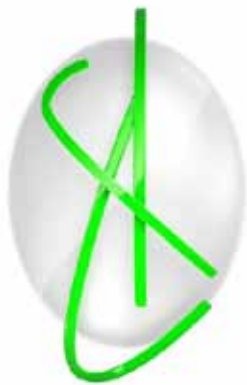
Ansvarig utgivare: Magnus Nordström
Telefon: +41 (0)44 362 15 80
zurich@svenskakyrkan.se
Redaktör: Anette Mogard
Layout: Ebba Warnhammar Fehn
Korrektur: Elisabeth Forslund
Annonsförsäljning: Redaktionsråd
Med reservation för ändringar.

Tryckeri:
Druckzentrum AG,
Zürich
Tidningen trycks
på miljöpapper

Omslag foto:
Alex & Martin/IKON.

ZahnCity

www.zahncity.ch

DIN SVENSKA TANDLÄKARKLINIK I SCHWEIZ

NU BEHÖVER DU INTE LÄNGRE PRESSA IN TANDLÄKARBESÖK UNDER DIN SEMSTERVECKA I SVERIGE. NU KAN DU GÅ TILL TANDLÄKAREN "SOM HEMMA" - FAST I SCHWEIZ.

VI ÄR ETT AMBITIÖST TANDLÄKARTEAM MED EXAMINA FRÅN KAROLINSKA INSTITUTET I STOCKHOLM. VI ÄR UTBILDADE EFTER DE SENASTE METODERNA OCH VÅR KLINIK ÄR UTRUSTAD MED DEN SENASTE TEKNIKEN - ALLT FÖR ATT GE DIG DET ABSOLUT BÄSTA!

VI HÅLLER KOLL PÅ TÄNDERNA ÅT DIG GENOM ATT SKICKA ÅRLIGA KALLELSER - PRECIS "SOM HEMMA".

KORT OM OSS

- › SVENSKA TANDLÄKARE
- › TOPPMODERN KLINIK
- › CENTRALT LÄGE - 2 MIN GÅNGVÄG FRÅN ZÜRICH CENTRALSTATION
- › ONLINEBOKNING - BOKA DIN TID SJÄLV I LUGN OCH RO
- › GENERÖSA ÖPPETTIDER - ÖPPET ÄVEN PÅ HELGEN

HJÄRTLIGT VÄLKOMMEN TILL OSS PÅ ZAHNCITY!

HEMSIDA: WWW.ZAHNCITY.CH
ADRESS: FREISCHÜTZGASSE 1, 8004 ZÜRICH
MAIL: INFO@ZAHNCITY.CH
TELEFON: +41 (0)43 317 17 39